

Керівництво зі стрілецької справи до 73-мм станкового протитанкового гранатомета (СПГ-9М)

Модернізований гранатомет СПГ-9М «Спис» — станковий протитанковий гранатомет призначений для ураження танків, самохідно-артилерійських установок та інших броньованих цілей, а також для знищення живої сили і вогневих засобів противника. Для повітряно-десантних підрозділів до гранатомета СПГ-9М додається з'ємний колісний хід, гранатомет іменується СПГ-9ДМ. Гранатомети, які комплектують нічними прицілами ПГН-9, називають СПГ-9МН і ОПГ-9ДМН. Стрільба з гранатомета проводиться кумулятивною й осколковою гранатами. Для стрільби з гранатомета по броньованим цілям застосовується активно-реактивний постріл ПГ-9В з кумулятивною гранатою, а по живій силі і вогневих засобам – активний постріл ОГ-9В з осколковою гранатою. Прицільна дальність стрільби прямим наведенням кумулятивною та осколковою гранатами — 1300 м, а роздільним наведенням осколковою гранатою — 4500 м. Бойова швидкострільність до 6 пострілів на хвилину. Обслуга гранатомета складається з командира гранатомета, навідника, заряджаючого і підношувача.

Видання розраховане на широкий загаль зацікавлених читачів: військовозобов'язаних та військовослужбовців, працівників правоохоронних органів, органів правосуддя, практикуючих правників, здобувачів вищої освіти, науковців, вчителів загально-освітніх шкіл, які викладають предмет «Захист України», викладачів вищих навчальних закладів тощо. Стане в нагоді під час підготовки військовослужбовців Збройних Сил України, Національної гвардії України, Національної поліції України, Служби безпеки України.

КОМАНДУВАННЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ СПІЛЬНО З ВІЙСЬКОВОЮ
АКАДЕМІЄЮ (м. ОДЕСА) та ЦЕНТРОМ ОПЕРАТИВНИХ
СТАНДАРТІВ І МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:
обмежень для розповсюдження немає

КЕРІВНИЦТВО ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ СПРАВИ ДО 73-мм СТАНКОВОГО ПРОТИТАНКОВОГО ГРАНАТОМЕТА (СПГ-9М)

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2022

Укладач:

Петков Сергій Валерійович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного та приватного права Гуманітарного навчально-наукового інституту Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського.

Керівництво зі стрілецької справи до 73-мм станкового протитанкового К 36 гранатомета (СПГ-9М). — Київ: «Центр учбової літератури», 2022. — 94 с.

ISBN 978-611-01-2691-5

Модернізований гранатомет СПГ-9М «Спис» — станковий протитанковий гранатомет призначений для ураження танків, самохідно-артилерійських установок та інших броньованих цілей, а також для знищення живої сили і вогневих засобів противника. Для повітряно-десантних підрозділів до гранатомета СПГ-9М додається з'ємний колісний хід, гранатомет іменується СПГ-9ДМ. Гранатомети, які комплектують нічними прицілами ПГН-9, називають СПГ-9МН і ОПГ-9ДМН. Стрільба з гранатомета проводиться кумулятивною й осколковою гранатами. Для стрільби з гранатомета по броньованим цілям застосовується активно-реактивний постріл ПГ-9В з кумулятивною гранатою, а по живій силі і вогневих засобам – активний постріл ОГ-9В з осколковою гранатою. Прицільна дальність стрільби прямим наведенням кумулятивною та осколковою гранатами — 1300 м, а роздільним наведенням осколковою гранатою — 4500 м. Бойова швидкострільність до 6 пострілів на хвилину. Обслуга гранатомета складається з командира гранатомета, навідника, заряджаючого і підношувача.

Видання розраховане на широкий загал зацікавлених читачів: військово-зобов'язаних та військовослужбовців, працівників правоохоронних органів, органів правосуддя, практикуючих правників, здобувачів вищої освіти, науковців, вчителів загально-освітніх шкіл, які викладають предмет «Захист України», викладачів вищих навчальних закладів тощо. Стане в нагоді під час підготовки військовослужбовців Збройних Сил України, Національної гвардії України, Національної поліції України, Служби безпеки України.

ЗМІСТ

	ВСТУП	5
	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	6
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	7
1	ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ	8
1.1	Призначення, будова, бойові властивості 73-мм станкового протитанкового гранатомета (СПГ-9М), поводження з ним, догляд та зберігання	8
1.2	Загальна будова 73-мм протитанкового гранатомета СПГ-9М і пострілів до нього	10
2	РОЗБИРАННЯ І ЗБИРАННЯ ПІСЛЯ НЕПОВНОГО РОЗБИРАННЯ ГРАНАТОМЕТА	12
2.1	Порядок неповного розбирання гранатомета	12
2.2	Порядок збирання гранатомета після неповного розбирання	17
2.3	Порядок повного розбирання гранатомета	21
2.4	Порядок збирання гранатомета після повного розбирання	22
3	ПРИЗНАЧЕННЯ, ПРИСТРОЮ ТА ДІЯ ЧАСТИН І МЕХАНІЗМІВ ГРАНАТОМЕТА, ПОСТРІЛІВ ДО НЬОГО. ПРИЗНАЧЕННЯ ЗАПАСНИХ ДЕТАЛЕЙ ІНСТРУМЕНТУ ТА ПРИЛАДДЯ (ЗІП)	25
3.1	Призначення, пристрою та дія частин і механізмів гранатомета.	25
3.2	Пристрій і дія пострілів ПГ-9В і ОГ-9В.	50
3.3	Зберігання і забарвлення гранат	59
3.4	Призначення запасних деталей, інструменту і приладдя (ЗІП)	60
3.5	Затримки при стрільбі і способи їх усунення	61
4	ДОГЛЯД ЗА ГРАНАТОМЕТОМ, ЗБЕРІГАННЯ ГРАНАТОМЕТА ТА ПОСТРІЛІВ ДО НЬОГО	62
4.1	Чищення і змащення	62
4.2	Зберігання і обслуговування гранатомета і пострілів до нього	64
5	ОГЛЯД ГРАНАТОМЕТА І ПІДГОТОВКА ЙОГО ДО СТРІЛЬБИ	65
5.1	Вивірка прицільних пристосувань гранатомета	66
6	ВОГНЕВА ПОЗИЦІЯ І ПРАВИЛА СТРІЛЬБИ ІЗ СТАНКОВОГО ГРАНАТОМЕТА	70
6.1	Заняття вогняної позиції порядок ведення вогню і зміна вогневої позиції. Загальні положення	70
6.2	Заняття вогневої позиції	72
6.3	Порядок ведення вогню	76
6.4	Зміна вогневої позиції	80
7	ПРАВИЛА СТРІЛЬБИ З ГРАНАТОМЕТА	82
7.1	Спостереження в бою і цілевказівки	82

7.2	Вибір цілі	83
7.3	Визначення відстаней	83
7.4	Вибір прицілу, прицільної марки і точки прицілювання під час стрільби з гранатомета	85
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	93
	ДЛЯ ЗАМІТОК	94

ВСТУП

Під час ведення бойових дій в Операції об'єднаних сил (раніше Антитерористична операція) ЗС України (далі – ООС (АТО)) накопичений досвід щодо виконання бойових завдань з застосуванням 73-мм протитанкового гранатомета СПГ-9М.

На сьогоднішній час позиційна війна вносить нові вимоги в тактику застосування 73-мм протитанкового гранатомета СПГ-9М (далі – СПГ-9М) та потребує нових підходів в підготовці розрахунків. За досвідом ведення бойових дій в ООС (АТО) основна мета застосування СПГ-9М подавлення у противника волі до ведення ефективного і точного вогню, а також нанесення втрат його живій силі та броньованих цілях. При цьому необхідно враховувати що в сучасному бою щільність бойових порядків противника набагато менша а мобільність цілей набагато зросла. Також зросла дальність ведення вогню. Тому важливо готувати розрахунки СПГ-9М до ведення вогню на великі дальності та основну увагу приділяти швидкому та скритному зайняттю непідготовлених позицій, використанню природних укриттів, раптове відкриття вогню та переміщення на нову позицію.

Керівництво дозволить більш якісно та змістовно готувати особовий склад підрозділів, який має на озброєнні 73-мм протитанковий гранатомет СПГ-9М, як при проведенні індивідуальної та колективної підготовки, так і для виконання завдань за призначенням.

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Вправа – цілеспрямоване та планомірно організоване виконання розумових та практичних дій (прийомів) з метою засвоєння знань, оволодіння, формування та удосконалення практичних умінь та навичок.

Дія (-ї) – виконання чогось, вплив на щось.

Методика – це сукупність різних методів, які використовуються керівником (викладачем, інструктором) в навчальному процесі для досягнення певної мети з визначеного предмету підготовки.

Метод навчання – це сукупність прийомів і способів, за допомогою яких здійснюється передача та засвоєння знань та формування вмінь.

Навички військовослужбовця – здатність військовослужбовця автоматично виконувати певні дії. Практичне застосування знань, умінь та навичок у ході навчального процесу забезпечує їх перетворення на професійну майстерність.

Норматив – часовий, кількісний і якісний показник виконання окремими військовослужбовцями або підрозділами поставлених завдань, прийомів і дій, пов'язаних із застосуванням зброї та військової техніки в ході бойової підготовки.

Предмет навчання – система понять про явища, закономірності, закони, теорії будь-якої відповідної сфери діяльності із визначенням потрібного рівня сформованості у тих, хто навчається, певної сукупності знань, умінь і навичок.

Прийом – окрема дія, рух.

Процес – сукупність ряду послідовних дій, спрямованих на досягнення певного результату.

Професійна майстерність – здатність військовослужбовця цілеспрямовано та творчо використовувати свої знання, уміння та навички в процесі практичної діяльності з отриманням відповідного досвіду.

Показ – це сукупність прийомів і дій, за допомогою яких у тих, хто навчається, формуються конкретні уяви про прийоми і дії.

Спосіб – певна дія (послідовність дій), прийом або система прийомів, яка дає можливість зробити, здійснити що-небудь, досягти чогось.

Тренування – осмислене багаторазове повторення (виконання) вже вивчених вправ (прийомів, дій) з метою їх закріплення (удосконалення).

Уміння військовослужбовця – здобута на основі отриманих завдань у військовій сфері здатність військовослужбовців виконувати належним чином певні дії на практиці. Систематичні та цілеспрямовані тренування тих, хто навчається шляхом виконання певних дій, які забезпечують перетворення знань та умінь на навички.

Форма навчання – організаційна складова процесу військового навчання, яка відображає сукупність умов, в яких здійснюється навчання, а саме: склад тих, хто навчається, структуру заняття, місце його проведення, тривалість.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

У цьому Керівництві перелік скорочень та умовних позначень наведено в тексті.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

1.1. Призначення, будова, бойові властивості 73-мм станкового протитанкового гранатомета (СПГ-9М), поводження з ним, догляд та зберігання

Станковий гранатомет СПГ-9 (рисунок 1) є потужним вогневим засобом мотопіхотних, механізованих, десантно – штурмових, морської піхоти підрозділів.

Рисунок 1 – станковий гранатомет СПГ-9.

Гранатомет призначений для знищення танків, самохідних установок усіх типів та інших броньованих засобів супротивника. Крім того, гранатомет може бути використаний для придушення живої сили і вогневих засобів супротивника, що знаходяться в довгострокових, дерево-земляних і легких укриттях польового типу або в цегляних спорудах міського типу.

На озброєнні в Збройних Силах України знаходяться:

гранатомет СПГ-9 (механізовані підрозділи) (рисунок 1);

СПГ-9М, СПГ-9ДМ (десантно – штурмові підрозділи та підрозділи морської піхоти) (рисунок 2).

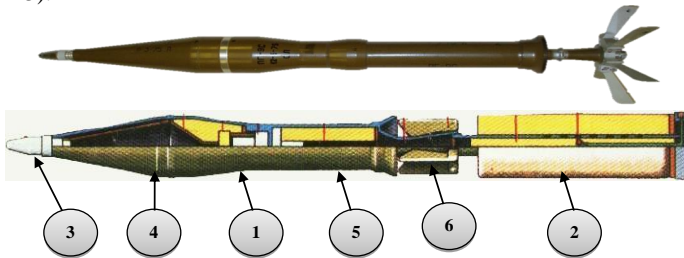

Рисунок 2 – станковий гранатомет СПГ-9ДМН.

Гранатомети, які комплектуються нічними прицілами ПГН-9, називаються СПГ-9МН і СПГ-9ДМН.

Стрільба з гранатомета проводиться кумулятивними і осколковими гранатами.

Для стрільби з гранатомета по броньованим цілям застосовується активно-реактивний постріл ПГ-9В з кумулятивною гранатою, а по живій силі і вогневим засобам – активний постріл ОГ-9В з осколковою гранатою (рисунок 3).

Умовні позначки:

- 1 – кумулятивна граната; 2 – пороховий заряд ПГ-9П;
3 – головна частина підривника; 4 – головна частина гранати;
5 – реактивний двигун; 6 – стабілізатор.

Рисунок 3 – загальний вигляд, будова пострілу кумулятивної гранати ПГ-9.

Крім того, кумулятивна граната може бути використана для знищення живої сили і вогневих засобів противника, що знаходяться в залізобетонних, цегляних і дерево земляних спорудах.

Таблиця 1

ТТХ пострілу кумулятивної гранати ПГ-9

Дальність прямого пострілу за висоти цілі 2 м	800 м
Найбільша прицільна дальність стрільби	1 300 м
Прицільна дальність стрільби:	
прямим наведенням кумулятивними і осколковими гранатами	1 300 м
роздільним наведенням осколковими гранатами	4 500 м
Бойова скорострільність	6 постр/хв
Вага гранатомета:	
СПГ-9М з оптичним прицілом	50,5 кг (+4%)
СПГ-9ДМ з колісним ходом і оптичним прицілом	64,6 кг (+4%)
Вага пострілу:	
ПГ-9В	4,4 кг
ОГ-9В	5,5 кг
Вага сумки з трьома пострілами:	
ПГ-9В	16,4 кг
ОГ-9В	19,7 кг

Найбільш дійсний вогонь під час стрільби з гранатомета кумулятивною гранатою по цілях, що знаходяться в межах відстані прямого пострілу.

Гранатомет обслуговується розрахунком у складі:
 командир гранатомета;
 навідник;
 заряджаючий;
 переносник боєприпасів.

1.2. Загальна будова 73-мм протитанкового гранатомета СПГ-9М і пострілів до нього

Гранатомет є гладкоствольною, безвідкатною, динамореактивною зброєю. Під час пострілу з гранатомета гази, що утворюються від згоряння порохового заряду, викидають гранату з каналу ствола, а частина порохових газів відводиться назад через сопло. При цьому утворюється реактивна сила, яка врівноважує силу віддачі.

Гранатомет складається з таких основних частин і механізмів:
 ствол із затвором;
 електростріляючого механізму;
 прицільних пристосувань (оптичного прицілу ПГОК-9, нічного прицілу ПГН-9 і механічного прицілу);
 верстата;
 колісного ходу (у гранатомета СПГ-9ДМ).

До гранатомета додається комплект запасних деталей, інструмент і приналежність (ЗІП).

Постріл ОГ-9П (рисунок 4) складається з осколкової гранати і порохового заряду.

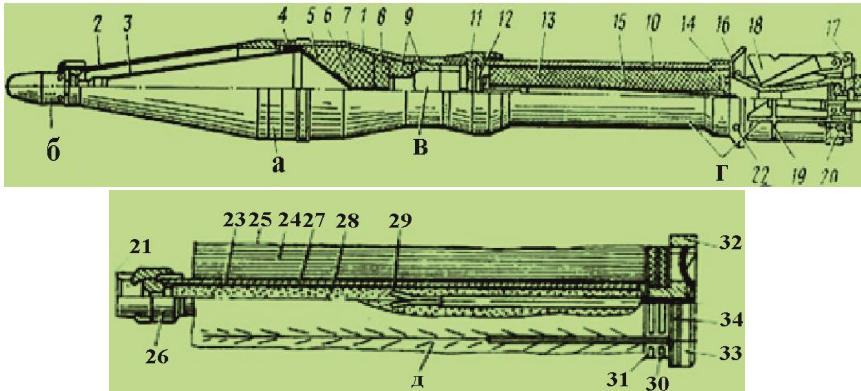

Умовні позначки:

1 – осколкова граната; 2 – пороховий заряд ОГ-9П; 3 – підричник ГО-2;
 4 – головна частина гранати; 5 – стабілізатор.

Рисунок 4 – загальний вигляд пострілу ОГ-9П і осколкової гранати ОГ-9.

Постріл ПГ-9В (рисунок 5) складається з кумулятивної (протитанкової) гранати і порохового заряду.

Умовні позначки:

а – головна частина гранати б – головна частина підричника;
в – донна частина підричника; г – реактивний двигун з стабілізатором;
д – пороховий заряд;

1 – корпус; 2 – обтічник; 3 – струмопровідний конус; 4 – ізолятор;
5 – лійка; 6 – провідник; 7 – розривний заряд; 8 – екран; 9 – втулки;
10 – камера; 11 – перехідне дно; 12 – піроуповільнювач-запалювальник;
13 – маршевий пороховий заряд; 14 – діафрагма; 15 – капронова нитка;
16 – сопло; 17 – хрестовина; 18 – стабілізуюче перо; 19 – капронова нитка;
20 – трасер; 21 – хвостовик; 23 – стальна трубка; 24 – стрічковий порох;
25 – перкалевий матеріал; 26 – сухарний пристрій; 27 – гільза;
28 – димовий порох; 29 – електричний запал; 30 – пластмасовий диск;
31 – ціллулоїдний диск; 32 – діафрагма; 33 – контактне кільце;
34 – контактна пружина.

Рисунок 5 – загальний вигляд пострілу ПГ-9В і пороховий заряд ПГ-9.

Початкова швидкість кумулятивної гранати 435 м/с; після вильоту із ствола на віддаленні 10 – 20 м вмикається реактивний двигун гранати, який збільшує її швидкість до 700 м/с.

Під час зустрічі гранати з цілю спрацьовує підричник, від його імпульсу детонує вибухова речовина розривного заряду, утворюється кумулятивний (зосереджений, направлений) струмінь газів і розплавленого металу, який пробиває броню танків і інших бойових машин противника, вражає живу силу, озброєння й устаткування, а також запалює палине.

Постріл ОГ-9П складається з осколкової гранати і порохового заряду. Початкова швидкість осколкової гранати 316 м/с. Під час зустрічі гранати з цілю відбувається розрив гранати на осколки, які розлітаються в сторони і вражають ціль.

2. РОЗБИРАННЯ І ЗБИРАННЯ ПІСЛЯ НЕПОВНОГО РОЗБИРАННЯ ГРАНАТОМЕТА

Розбирання гранатомета може бути неповне і повне:

неповне – для чищення, огляду, усунення несправностей і змащування гранатомета після стрільби та учбових занять;

повне – для чищення за сильного забруднення, а також під час технічного обслуговуванні гранатомета.

Повне розбирання гранатомета проводиться тільки в артилерійських ремонтних майстернях під керівництвом артилерійського техніка, обізнаного в будові гранатомета і порядку його розбирання і збирання після неповного розбирання. Розбирати приціли ПГОК-9 і ПГН-9, а також генератор електростріляючого механізму у військах забороняється.

У підрозділах дозволяється проводити тільки неповне розбирання гранатомета.

Перед розбиранням гранатомета необхідно переконатися, що він незаряджений.

Під час розбирання і збирання після неповного розбирання гранатомета виконувати наступні основні правила:

застосовувати тільки штатний інструмент, наявний в комплекті ЗІП;

відокремлюючи або приєднуючи деталі і механізми, не застосовувати різких ударів і зайвих зусиль;

деталі і механізми слід розміщувати в порядку розбирання на столі, чистому брезенті або фанері;

перед збиранням після неповного розбирання деталі, що підлягають змащуванню, ретельно протерти і змастити відповідним мастилом.

Надмірне часте розбирання гранатомета прискорює зношування частин і механізмів.

2.1. Порядок неповного розбирання гранатомета

Порядок неповного розбирання показано на рисунках 6 – 10.

1) Відокремити від кронштейна систему освітлення прицілу:

відокремити від прицілу патрони системи освітлення сіток, шкал і рівнів прицілу;

відокремити корпус з акумулятором, заздалегідь відтягнувши фіксатор;

укласти систему освітлення у футляр.

2) Відокремити від гранатомета оптичний приціл (рисунок 6):

надіти гумовий ковпачок на вхідний отвір прицілу;

встановити на прицілі нульові установки, візир поставити в переднє крайнє положення і закріпити, риски механізму поперечного гойдання сумістити;

ослабити затискний гвинт кронштейна прицілу і від'єднати приціл, просунувши його вперед;

укласти приціл у футляр, закріпивши його на планці.

Рисунок 6 – порядок відокремлення від гранатомета оптичного прицілу.

3) Відокремити колісний хід (у гранатомета СПГ-9ДМ):
віджати один з прапорців, повернути вісь і зняти колеса з віссю;
за необхідності відокремити підставу осі від верстата.

4) Розібрати замикаючий механізм і відокремити затвор від ствола (рисунок 7):

відкрити затвор, повернувши рукоятку замикаючого механізму вліво назад до упору;

втопити виколоткою гнеток і зняти обойму, зрушивши її назад (знімати обойму при закритому затворі забороняється, щоб уникнути різкого відділення гнетка з пружиною);

вийняти генетик з пружиною і фіксатор з отвору перехідника;

повернути рукоятку до збігу площини рукоятки і перехідника і вийняти рукоятку з клином вгору, утримуючи клин від випадання;

відокремити клин від рукоятки;

втопити виколоткою стопор осі затвора, виштовхнути вісь вгору до упору (при цьому вісь залишається на стволі) і відокремити затвор, вийнявши його проушину з гнізда приливу ствола.

Рисунок 7 – порядок розбору замикаючого механізму і відокремлення затвора від ствола.

Рисунок 7 продовження – порядок розбору замикаючого механізму і відокремлення затвору від ствола.

- 5) Розібрати викидний механізм (рисунок 8):
 втопивши виколоткою фіксатор осі важелів, повернути клямку нижнього важеля вліво;
 зняти нижній важіль з осі (рухом вниз);
 вийняти вгору вісь з отвору приливу казенної частини ствола разом з верхнім важелем і відокремити вісь від важеля;
 вийняти штовхачі з отворів ствола.

Рисунок 8 – порядок розборки викидного механізму.

6) Через отвори ствола вийняти по черзі контакти з корпусу контактного пристрою (рисунок 9)
 вибивання і молотка;
 натиснути виколоткою на кнопку, вийняти контакт з отвору ствола, просуваючи його виколоткою до низу.

Рисунок 9 – порядок розборки корпусу контактної пристрою.

7) Відокремити корпус фіксатора затвора (рисунок 10):
 вибити штифт і, притримуючи рукою щоб уникнути різкого відділення фіксатора і пружини, вийняти корпус з гнізда приливу ствола;
 вийняти фіксатор з пружиною з корпусу.

Рисунок 10 – порядок розборки фіксатора затвора.

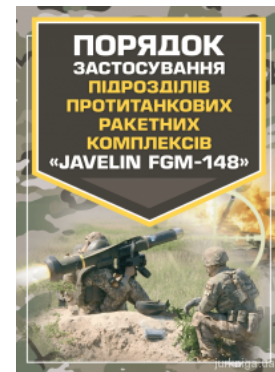
Книги, які можуть вас зацікавити

Настанова зі стрілецької справи до 30-мм автоматичного гранатомету на станку "АГС-17"

Керівництво зі стрілецької справи до 12,7 мм до великокаліберних кулеметів «ДШКМ-ТК» та «BROWNING M2»

Порядок застосування підрозділів протитанкових ракетних комплексів "Javelin FGM-148"

Настанова зі стрілецької справи. Ручні гранати

Керівництво зі стрілецької справи до реактивної протитанкової гранати "РПГ-18"

Керівництво оператора по експлуатації 40мм високоточним ручним протитанковим гранатометом «PSRL-1» AIRTRONIC USA PRG-7

[Перейти на сайт](#) →